

ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ ПРОГРАМА СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА И ОРГАНИЗОВАЊУ ИСПИТА ИЗ
УЖЕ СТРУЧНЕ ОБЛАСТИ – ПЛАНИНАРСТВО

На основу Закона о спорту (Сл. гласник РС бр.10/16) и чл. 75-78. Статута Планинарског савеза Србије, Управни одбор Планинарског савеза Србије је на предлог Комисије за обуку и усавршавање у планинарству, на редовној седници одржаној 26.12.2019. године, усвојио

**ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ ПРОГРАМА СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА
И ОРГАНИЗОВАЊУ ИСПИТА ИЗ УЖЕ СТРУЧНЕ ОБЛАСТИ –
ПЛАНИНАРСТВО**

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописује садржина програма стручног оспособљавања III нивоа (оперативни тренер) у трајању од најмање 240 часова за предмет из уже стручне области – планинарство у трајању од најмање 120 часова и регулишу се услови, начин организовања и полагања испита из уже стручне области планинарство.

Члан 2.

Савладавање програма стручног оспособљавања предвиђеног овим правилником као обједињеног програма стручног оспособљавања III нивоа (оперативни тренер) у трајању од најмање 240 часова, омогућава стицање_одговарајуће дозволе за рад у Планинарском савезу Србије (у даљем тексту ПСС).

Члан 3.

У циљу спровођења овог правилника, ПСС може потписати споразуме са акредитованим установама које испуњавају услове утврђене Законом о спорту и Правилником о стручном оспособљавању за обављање одређених стручних послова у спорту.

II – ИСПИТНА КОМИСИЈА

Члан 4.

Испит организује испитна комисија за предмет из уже стручне области планинарство (у даљем тексту: испитна комисија).

Председника испитне комисије именује и разрешава Комисија за обуку и усавршавање у планинарству (у даљем тексту: КПО).

На предлог председника испитне комисије испитну комисију у саставу од три члана именује и разрешава КПО.

У случају да КПО не именује испитну комисију, Управни одбор ПСС (у даљем тексту: УО ПСС) именује председника и чланове испитне комисије.

Комисија се именује на период од четири године са могућношћу поновног избора.

У састав испитне комисије могу да уђу спортски стручњаци са важећом "А" дозволом за рад.

Уколико сматра да је то у интересу ПСС, УО ПСС својом одлуком на предлог КПО може именовати спортске стручњаке у састав испитне комисије са важећом "Б" дозволом за рад,

Испитна комисија одлучује о питањима из своје надлежности већином гласова.

Члан 5.

Испитна комисија 10 (десет) дана пре одржавања испита објављује електронским путем на интернет страници ПСС, обавештење о одржавању испита и мора бити видљиво све време до завршетка испита.

Члан 6.

Износ трошкова организације обавезног стручно оспособљавање из предмета уже стручне области – планинарство и износ трошкова полагања испита, одређује УО ПСС на предлог КПО.

Испитној комисији припада накнада за рад (хонорар) у висини који одреди УО ПСС на предлог КПО.

III – УСЛОВИ ЗА ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА

Члан 7.

За полагање испита кандидат подноси захтев (Образац број 040Т) електронским путем на званичну мејл адресе ПСС испитној комисији и прилаже следећа документа:

- Потврду да је положио опште предмете стручног оспособљавања III нивоа (оперативни тренер) за спортску грану планинарство на акредитованој установи са којом ПСС има уговор о сарадњи;
- фотокопију планинарске ID картице;
- да није под суспензијом или казном забране обављања стручног рада у планинарском спорту (Изјава - Образац број 040Т);
- доказ о уплати трошкова полагања испита на рачун ПСС (уплатница или извод из банке).

Испитна комисија може захтевати да кандидат поднесе и друге доказе, уколико процени да је то неопходно, као и да изврши проверу веродостојности приложених докумената.

Члан 8.

Испит не може да полаже лице:

- млађе од 18 година у време пријаве за испит,
- које није члан ПСС,
- које нису положили опште предмете стручног усавршавања за спортску грану планинарство у акредитованој установи са којом ПСС има уговор о сарадњи,
- које није држављанин Републике Србије,
- које је дисквалификовано одлуком надлежног органа организације из области физичке културе и спорта,
- које се налази под суспензијом или казном забране обављања стручног рада у планинарском спорту,
- коме здравствени разлози онемогућавају вршење дужности спортског стручњака,
- које није уплатило трошкова полагања испита.

Члан 9.

По пријему Захтева за полагање испита за предмет из уже стручне области – планинарство, и пратеће документације, најкасније у року од три (3) дана од пријема, испитна комисија може:

- утврдити да су испуњени услови за полагање испита;
- тражити допуну документације, коју подносилац захтева мора доставити у року од 3 (три) дана од дана пријема захтева за допуну. Уколико ни тада документација не буде комплетна, захтев се аутоматски одбацује уз писано образложење.

ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ ПРОГРАМА СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА И ОРГАНИЗОВАЊУ ИСПИТА ИЗ
УЖЕ СТРУЧНЕ ОБЛАСТИ – ПЛАНИНАРСТВО

Испитна комисија електронске путем са званичне мејл адресе ПСС, обавештава подносиоца захтева о својој одлуци.

Испитна комисија је дужан да образлажи разлог за одбијање захтева и даје поуку о правном леку (приговор и жалба) са напоменом о органима којима се достављају и роковима достављања.

Члан 10.

Број испита у току године зависи од броја лица заинтересованих за полагање, а мора бити најмање једном годишње.

IV – ПРОГРАМ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА

Члан 11.

Испитна комисија организује обавезно стручно оспособљавање из предмета уже стручне области – планинарство у трајању од најмање 120 часова у складу са овим Правилником, као услов за полагање испита.

На крају стручног оспособљавања из предмета уже стручне области – планинарство полаже се испит.

Члан 12.

Наставни предмет: ПЛАНИНАРСТВО
Теорија и пракса спортске гране
Специфични део: 120 часова

Наставне теме и јединице

4.1. ТЕОРИЈА И ПРАВИЛА ПЛАНИНАРСТВА - 16 часова

Увод у планинарство

Историја планинарства

- Развој планинарства у свету,
- Планинарство у Србији,
- Планине и уметност.

Познавање планина

- Основе географије и геологије планина,
- Облици рељефа,
- Планине и планински врхови у свету,
- Основне одлике и подела планинског рељефа у Србији.

Заштита планина

- Улога планинара у заштити планинске природе,
- Заштићена природна добра,
- Кодекс UIAA.

Планинарска организација, дисциплине, специјалности и вештине

- Планинарска организација,
- Планинарење,
- Планинарско пешачење,
- Високогорство,
- Алпинизам,
- Спортско пењање,
- Планинарска оријентација,
- Планинарска спелеологија,
- Остале планинарске дисциплине.

Планинарска инфраструктура

ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ ПРОГРАМА СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА И ОРГАНИЗОВАЊУ ИСПИТА ИЗ
УЖЕ СТРУЧНЕ ОБЛАСТИ – ПЛАНИНАРСТВО

- Затворени планинарски објекти,
- Отворени планинарски терени,
- Планинарски терени,
- Маркирање путева и стаза.

Правна питања

- Правилник о безбедности,
- Морална и правна одговорност,
- Одговорност у погледу кривичног и прекршајног права,
- Полиса осигурања,
- Организација службе водича код нас и у свету,
- Међународне организације: УИАА, ЕРА, БМУ.

4.2. ТЕХНИКА ПЛАНИНАРСКИХ ДИСЦИПЛИНА - 32 часа

Оријентација

- Читање карата,
- Мерења на карти и у природи,
- Оријентација,
- Сателитска навигација и употреба.

Метеорологија

- Упознавање са основама метеорологије и основним законитостима планинског поднебља и времена,
- Поједини метеоролошки елементи значајни за планинарску активност,
- Временска прогноза,
- Предзнаци лепог времена,
- Предзнаци лошег времена.

Опасности на планини

- Објективне опасности,
- Субјективне опасности.

Опрема

- Основна планинарска опрема - обућа и одећа, прибор за личну хигијену,
- Техничка планинарска опрема - опрема за боравак и кретање у планини,
- Техничка опрема за пењање, спуштање и осигуравање пењача.

Чворови

- Водички чвор,
- Сигурносни чвор,
- Чвор за надовезивање,
- Осмица чвор,
- Деветка чвор,
- Лептир,
- Полулађарски чвор,
- Лађарски чвор,
- Енса,
- Прусиков чвор,
- Машард,
- Краватни чвор,
- Амбулантни чвор,
- Гарда,
- Плетеница,
- Паковање ужета.

Сидришта

- Начини израде сидришта,
- Израда сидришта на различитим теренима.

Технике кретања и вођења

- Кретање планинарским стазама и техника вођења,
- Брзина, ритам, одмор и одморишта, мимоилажења,
- Кретање тежим теренима и технике вођења,

- Кретање падинама и гребенима,
- Фиксне линије (гелендери),
- Врсте навеза,
- Сврха навеза,
- Кретање у навезама,
- Пењање у сувој стени,
- Кретање по снегу, кретање групе по снегу,
- Кретање групе по леднику,
- Прелазак преко водених токова,
- Кањонинг,
- Виа ферата,
- Турно скијање,
- Напредовање,
- Употреба руку,
- Хватови,
- Употреба ногу,
- Дисање,
- Учење технике,
- Вежбе за развој технике,
- Тренинг снаге,
- Тренинг издржљивости у снази,
- Тренинг издржљивости,
- Тренинг пењачке технике,
- Обука за већу покретљивост,
- Општа снага и превентивне вежбе,
- Остале спортске активности- кондиција,
- Одмор.

Ноћење и боравак у планини

- Израда принудног склоништа у летњим условима,
- Израда принудног склоништа у зимским условима,
- Израда иглоа и вучјих јама,
- Планинарско таборовање,
- Објекти за боравак планинара,
- Хигијена у планинама.

Водичка делатност и припрема за одлазак у планину

- Избор циља,
- Разрада плана и организација акције,
- Организовање и вођење групе, способност управљања групом и мере заштите групе на планини узимајући у обзир ризике и опасности,

Вештина комуникације

Планинарска етика и правила понашања

Исхрана и хидратација

- Исхрана и упознавање са грађом намирница и њихов утицај на организам
- Хидратација.

Утицај велике надморске висине на човека

- Аклиматизација,
- Симптоми и третман (лечење) висинске болести,
- Хитне процедуре у случајевима акутне висинске болести,
- Хипоксични и хипобарични услови.

Спасавање у планини

- Претрага,
- Евакуација са места несреће,
- Израда импровизованих транспортних средстава и транспорт повређеног,
- Опрема за спасавање и њена употреба,
- Организација спасавања у одређеним околностима и организовање помоћи са стране,

- Употреба средстава радио везе и телекомуникација и давање алпских S.O.S. сигнала,
- Спасилачке службе у земљи и иностранству,
- Организација спасавања у зимским условима,
- Спасавање и самоспасавање из ледничких пукотина,
- Опасности тропских области, болести, превентива, третмани (лечење).

4.3. МЕТОДЕ ТРЕНИНГА У ПЛАНИНАРСКИМ ДИСЦИПЛИНАМА - 32 часа

- Принципи тренирања у планинарству,
- Спремност,
- Адаптација,
- Специјализација,
- Индивидуализација,
- Преоптерећење,
- Прогресивност,
- Специфичност,
- Варијација,
- Периодизација,
- Суперкомпензација,
- Загревање и опуштање,
- Дугорочан тренинг,
- Психомоторичке способности,
- Координација и методика тренинга координације,
- Покретљивост и вежбе за развој покретљивости,
- Снага и методика тренинга снаге,
- Брзина,
- Прецизност,
- Издржљивост и методика тренинга издржљивости,
- Равнотежа и методика тренинга равнотеже,
- Структура тренинга,
- Циклизација тренинга,
- Микроциклус,
- Мезоциклус,
- Макроциклус,
- Одмор, исхрана и превенција повреда,
- Тренажна технологија,
- Телесна композиција, таленат и тренинг,
- Ментални тренинг,
- Срчана фреквенција и њен значај за тренажни процес,
- Аеробне и анаеробне могућности човека,
- Аеробне перформансе,
- Аеробни тренинг,
- Анаеробни тренинг,
- Техника тренинга,
- Тактика тренинга,
- Дијагностика у спорту,
- Специфичности тренинга младих спортиста.

4.4. СТРУЧНА ПРАКСА - 40 часова

V – ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА

Члан 13.

Испит се полаже пред испитном комисијом.

ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ ПРОГРАМА СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА И ОРГАНИЗОВАЊУ ИСПИТА ИЗ
УЖЕ СТРУЧНЕ ОБЛАСТИ – ПЛАНИНАРСТВО

Испитна комисија: одређује (бира) испитне задатке (питања), одређује лица која помажу при дежурњу на писменом испиту, одлучује о допуштености помоћних средстава на испиту; одлучује како се врши преглед тестова, утврђује идентитет лица која полажу, одлучује о другим питањима одређеним овим правилником а везаним за спровођење испита.

Члан 14.

Испиту може да присуствује представник акредитоване установе са којом ПСС има уговор о сарадњи.

Члан 15.

Испитна комисија води евиденцију кандидата, њиховог присуства на теоријском и практичном делу испита, као и резултата.

Испит се састоји из писменог, усменог и практичног дела и укупно носи 250 бодова, од којих писмени део испита носи 150 бодова, а усмени и практични део испита носе по 50 бодова.

Кандидат ће положити испит, уколико има најмање 50% од укупног броја бодова из сваког дела испита (најмање 75 бодова из писменог дела испита, а по 25 из усменог и практичног дела) и уколико има најмање 60% од укупног максималног броја бодова (на целом испиту), што износи најмање 150 бодова.

Испитна комисија може одлучити да се не полаже практични део испита уколико процени да то није неопходно.

Полазник не сме на испиту да се служи недозвољеним средствима, да омета друге полазнике, да се непристојно и непримерене понаша. Наведено повлачи удаљавање са испита са забраном полагања у року од најдуже 12 месеци.

Члан 16.

Испитна комисија води записник са испита, који садржи:

- датум и време полагања испита;
- место полагања испита;
- списак кандидата са основним подацима о сваком кандидату;
- састав испитне комисије и име председника;
- бланко тестови са питањима су саставни део записника;
- као прилог уз записник су сви тестови кандидата који су предати по завршетку испита;
- посебно се уписују и воде спискови кандидата:
  - који су положили испит у целости и звање које су стекли,
  - који су положили само теоретски део испита,
  - који нису положили;
- и друге податке које испитна комисија сматра битним.
- записник потписује председник испитне комисије и као оверивачи остала два члана испитне комисије.

Записник се трајно чува у архиви ПСС.

Члан 17.

О резултатима испита испитна комисија обавештава електронским путем са званичне мејл адресе ПСС кандидате које су биле на полагању испита.

О положеном испиту испитна комисија доставља извештај (Образац број 098Т) КПО на основу којег се издаје Уверење о положеном испиту из предмета из уже стручне области – планинарство.

Члан 18.

ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ ПРОГРАМА СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА И ОРГАНИЗОВАЊУ ИСПИТА ИЗ
УЖЕ СТРУЧНЕ ОБЛАСТИ – ПЛАНИНАРСТВО

Кандидат који положио испит у канцелерији ПСС лично (а не путем поште) преузима Уверење о положеном испиту из предмета из уже стручне области – планинарство. Искључиво на писани захтев, Уверење се доставља поштом – препорученом пошиљком.

Кандидат је дужан да лично однесе Уверење о положеном испиту из предмета из уже стручне области – планинарство у акредитовану установу где је положио опште предмете стручног оспособљавања III нивоа (оперативни тренер) за спортску грану планинарство.

VI – РЕШАВАЊЕ СПОРНИХ СЛУЧАЈЕВА

Приговор

Члан 19.

Против одлуке о одбијању захтева за полагање испита или на резултат испита, незадовољна страна може поднети приговор испитној комисији, у року од 3 (три) дана од дана добијања одлуке односно пријема резултата испита од стране испитне комисија.

Приговор се подноси електронским путем на званичну мејл адресу ПСС са назнаком за испитну комисија за предмет из уже стручне области планинарство и њиме се истичу околности и чињенице којима се оспорава донета одлука, а која би, да је била позната испитној комисији довела до другачије одлуке.

Члан 20.

Испитна комисија је дужна да о приговору одлучи у року од 3 (три) дана од дана пријема приговора и заинтересованим странама достави одлуку у облику решења са образложењем и поуком о правном леку електронским путем са званичне мејл адресе ПСС.

Ако одлука о приговору не буде донета у предвиђеном року, сматраће се да је приговор одбијен, па подносилац приговора има право да после истека рока за доношење одлуке у предвиђеном року овог правилника поднесе жалбу УО ПСС.

Одлучујући по приговору, испитна комисија може:

- одбацити приговор као неблагоприятан или недозвољен;
- одбити приговор као неоснован или
- усвојити приговор и променути раније донету одлуку.

Приговор је неблагоприятан ако је поднет по истеку рока из претходног члана овог Правилника.

Одлука донета по приговору може се побијати жалбом УО ПСС.

Право жалбе

Члан 21.

Подносилац коме је одбијен приговор од стране испитне комисије, има право жалбе УО ПСС у року од 3 (три) дана од пријема одлуке о одбијању.

Жалба се подноси електронским путем на званичну мејл адресу ПСС са истоветном документацијом која је била поднета и испитној комисији. Ако документација није истоветна, УО ПСС аутоматски одбацује жалбу.

Члан 22.

Одлучујући по жалби, УО ПСС може:

- одбацити жалбу као неблагоприятану или недозвољену;
- одбити жалбу као неосновану или
- ако сматра да је подносилац жалбе оштећен, може да наложи испитној комисији преиспитивање одлуке.

Жалба је неблаговремена ако је поднета по истеку рока из претходног члана овог правилника.

Одлучујући по жалби, УО ПСС у року од 8 (осам) дана од дана пријема жалбе, доставља своју одлуку електронским путем са знаничне мејл адресе ПСС, подносиоцу жалбе и испитној комисији.

Приликом одлучивања по жалби немају право гласа чланови УО ПСС који су истовремено и чланови испитне комисије.

Уколико УО ПСС у предвиђеном року не реши благовремено поднету жалбу, односно својом неажурношћу прекорачи рок, сматра се да је подносилац жалбе оштећен, а Испозна комисија је у обавези да преиспита своју одлуку.

Члан 23.

У случају да испитна комисија поново процени да подносилац жалбе не испуњава све услове прописане овим правилником, одлука се сматра коначном и не може је преиначити ниједан орган ПСС. У року од 3 (три) дана од дана пријема одлуке УО ПСС испитна комисија доставља своју коначну одлуку електронским путем са знаничне мејл адресе ПСС подносиоцу жалбе и УО ПСС.

Члан 24.

Недозвољен приговор, односно жалба је она која није потписана од стране лица које се сматра оштећеним или није члан ПСС.

VII – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25.

КПО и испитна комисија из делокруга својих овлашћења предвиђеним овим правилником дају тумачење о значењу појединих одредби овог правилника, а коначно тумачење даје УО ПСС.

Члан 26.

Иницијативу за измене и допуне правилника могу дати: комисије планинарско спортских дисциплинама, Начелништво, КПО, испитна комисија, Комисија за нормативна акта или УО ПСС. Иницијатива за измену и допуну правилника се доставља КПО.

Ако КПО прихвати иницијативу за измене и допуне правилника, покреће поступак за промену правилника, а ако одлучи да не постоје разлози за то, одбацује иницијативу и о томе обавештава даваоце иницијативе.

Након датих предлога, мишљења и примедби, КПО сачињава предлог измена и допуна правилника и доставља га УО ПСС на усвајање.

Члан 27.

Овај правилник ступа на снагу на дан усвајања на седници УО ПСС.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о садржини програма стручног оспособљавања из уже стручне области планинарство, усвојен 14.12.2016. године

Комисија за обуку и усавршавање у
планинарству

(Лазар Попара)

Председник
Планинарског савеза Србије

(Исо Планић)

